

De PvdA werkt aan:

- meer banen en leerwerkplekken
- goed openbaar vervoer
- betaalbare huur- en koopwoningen
- natuur voor iedereen
- leefbaar platteland
- een schoon milieu en meer duurzame energie

PVDA NOORD-HOLLAND

Verkiezingsprogramma Provinciale Staten 2015

INHOUD

Voorwoord Diederik Samsom en Tjeerd Talsma	2
Inleiding	3
1 Werk	5
1.1 We helpen Noord-Holland aan het werk	5
1.2 We laten het onderwijs beter aansluiten op de arbeidsmarkt	5
1.3 We pakken de jeugdwerkloosheid aan	6
1.4 We voeren Social Return in	6
1.5 We koesteren en versterken de economische kracht van Noord-Holland	6
1.6 We benutten kansen in Europa	6
1.7 We investeren in cultuur	7
2 Natuur en milieu	8
2.1 We realiseren maximale ruimte voor natuur	8
2.2 We verduurzamen de landbouw	8
2.3 We verbeteren de luchtkwaliteit	9
2.4 We beperken overlast rond Schiphol	9
2.5 We streven naar een circulaire economie	9
2.6 We zorgen voor schoon en veilig water	10
3 Mobiliteit	11
3.1 We zijn klaar met asfalt	11
3.2 We willen OV voor iedereen en iedereen in het OV	11
3.3 We maken ons sterk voor HOV	11
3.4 We stimuleren alternatieve vormen van vervoer	12
3.5 We werken aan goede bereikbaarheid, ook op het platteland	12
3.6 We verduurzamen het OV	12
3.7 We stimuleren de Vervoersregio	13
4 Duurzame energie	14
4.1 We beschouwen innovatie als sleutel naar een duurzame toekomst	14
4.2 We gaan door met Wind op Land	14
4.3 We zetten meer in op zonne-energie	14
4.4 We stimuleren participatie	15
4.5 We besparen energie	15
5 Wonen en leefbaarheid	16
5.1 We zorgen dat iedereen betaalbaar kan wonen	16
5.2 We maken heldere keuzes voor bouwlocaties	16
5.3 We gaan bouwen rond OV-knooppunten	17
5.4 We springen zorgvuldig om met ruimte	17
5.5 We clusteren bedrijvigheid	17
5.6 We brengen recreatie dichtbij	18
5.7 We gebruiken historische monumenten	18
5.8 We houden het platteland leefbaar	18
5.9 We hebben één visie op de omgeving	18
6 Bestuur en financiën	19
6.1 We versterken interprovinciale samenwerking	19
6.2 We voelen ons betrokken bij Europa	19
6.3 We staan voor een integer en efficiënt bestuur	19
6.4 We bevorderen samenwerking tussen gemeenten	20
6.5 We willen sociaal beleid en een zorgvuldige jeugdzorgtransitie	20
6.6 Financiën	20

COLOFON

Verkiezingsprogramma commissie: Inger de Bruin, Rian van Dam, Gert-Jan Leerink en Xander den Uyl

Vormgeving: Mirjam van Musscher

© 2015 Partij van de Arbeid Noord-Holland

VOORWOORD

Op woensdag 18 maart 2015 kiezen we de toekomst van de provincie en bepaalt u tegelijk de samenstelling van de Eerste Kamer en daarmee de toekomst van Nederland. In dit programma vindt u de wensen, ambities en idealen van onze partij voor Noord-Holland. Ook in uw provincie kunnen we namelijk het verschil maken: we stimuleren de regionale economie voor meer banen. Onderwijs en bedrijven brengen we samen om de jongeren op te leiden voor beroepen waar in die regio behoefte aan is. We investeren in openbaar vervoer zodat de bereikbaarheid van bedrijven en woongebieden beter wordt. Samen werken we aan een duurzame energievoorziening, die zorgt voor economische groei, meer banen en duurzame vooruitgang.

De afgelopen jaren waren voor veel mensen onzeker. In een moeilijke periode hebben wij de verantwoordelijk genomen om zo sociaal mogelijk te hervormen. Nu Nederland uit het dal klimt zijn we optimistisch over de jaren die voor ons liggen. Er is namelijk veel tot stand gebracht om trots op te zijn. De werkloosheid neemt af, de koopkracht stijgt. De Nederlandse economie behoort weer tot de sterkste van Europa en de huizenmarkt komt na de hervorming nu weer op gang. Maar we kunnen pas tevreden achterover leunen als ook u merkt dat het beter gaat. De groei is nog te kwetsbaar en de werkloosheid is nog altijd te hoog. Teveel mensen staan zonder perspectief aan de kant.

Het is daarom nu zaak dat we koers blijven houden op weg naar een eerlijkere arbeidsmarkt, goede zorg en een sterkere economie. Koers blijven houden op weg naar een land waarin we omkijken naar elkaar en we eerlijk en rechtvaardig met elkaar omgaan. Een land waarin we delen als het goed gaat én als het minder gaat, en waar we elkaar niet laten vallen. Daarom gaan deze verkiezingen niet alleen over Noord-Holland, ze gaan óók over de stabiliteit van Nederland. Een sterke PvdA in de Eerste Kamer is daarvoor noodzakelijk.

Ons werk is nog lang niet af. Al die veranderingen om het beter te laten gaan vragen nu om de bevlogen inzet van mensen met idealen, ideeën en ervaring. Vragen om de inzet van PvdA'ers om uw provincie en onze Eerste Kamer sterker en socialer te maken. Op woensdag 18 maart 2015 heeft u het voor het zeggen. De PvdA heeft uw steun hard nodig.

Diederik Samsom
Tjeerd Talsma

INLEIDING

Bij de PvdA staan mensen centraal. We zijn een partij van iedereen en voor iedereen, ongeacht afkomst of geloofsovertuiging, kansarm of kansrijk, generatie van nu of generaties van straks. We respecteren ieders opvattingen maar leggen ons nooit neer bij discriminatie en uitsluiting. De afgelopen jaren hebben we ons hier in Noord-Holland hard voor gemaakt, en de komende jaren zullen we dit blijven doen.

Iedereen moet goed en veilig kunnen leven, wonen en werken in onze provincie. De PvdA Noord-Holland wil dat al onze inwoners de kans krijgen om een huis te kopen of huren, om een baan of stageplek te vinden, om deel te nemen aan de maatschappij. Voor diegenen die hierbij steun nodig hebben bieden we hulp en een solide vangnet: niemand mag buiten de boot vallen. We regelen niet alles van bovenaf, maar benutten de kracht van de gemeenschap. De PvdA wil een provincie waarin mensen zich betrokken voelen bij het lokaal bestuur en waar het bestuur zich betrokken voelt bij mensen. Invloed uitoefenen is niet voorbehouden aan organisaties die de weg kennen. De PvdA vindt het belangrijk dat iedereen een stem krijgt.

De PvdA Noord-Holland staat voor sociale en duurzame keuzes. Deze uitgangspunten lopen als een rode draad door alle ambities die we hebben voor de komende vier jaar.

Sociale keuzes zijn voor de PvdA keuzes die solidariteit ademen. Solidariteit betekent wat ons betreft niet alleen eerlijk delen tussen inkomensgroepen. Het betekent ook eerlijk delen tussen stad en platteland, kansarm en kansrijk, tussen de generaties van nu en de generaties van straks. Het betekent dat we iedereen de kans willen bieden om deel te nemen aan de maatschappij, en om te werken en wonen in Noord-Holland.

Met duurzame keuzes bedoelen we dat we verder kijken dan de korte termijn. Onze besluiten over werkgelegenheid, wonen, wegen, openbaar vervoer, milieu en de zorg voor de natuur en leef-omgeving hebben gevolgen voor de toekomst. De PvdA vindt dat we de verplichting hebben om duurzame beslissingen te nemen. Zo zijn we zuinig op onze kostbare omgeving en zorgen we voor de generaties na ons.

MET DEZE UITGANGSPUNTEN IN HET ACHTERHOOFD HEBBEN WE DE VOLGENDE AMBITIES:

- We benoemen een **PROVINCIALE WERKAMBASSADEUR** die zich gaat inzetten voor meer banen, een betere aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt en volop stage- en leerwerkplekken, onder andere door de invoering van Social Return
- We streven naar **GOED, TOEGANKELIJK OPENBAAR VERVOER** en zijn **KLAAR MET ASFALT**
- Iedereen moet betaalbaar kunnen wonen en daarom komen er meer **SOCIAAL BEREIKBARE HUUR- EN KOOPWONINGEN** in Noord-Holland
- **NATUUR IS EN BLIJFT VAN IEDEREEN**, de vrijwilligers die onze natuur onderhouden koesteren we
- We houden het platteland leefbaar door samen met gemeenten en bewoners het **VOORZIENINGENNIVEAU OP PEIL** te houden
- We **WERKEN AAN EEN DUURZAME TOEKOMST**, met een schoon leefmilieu in een houdbare economie.

DE PROVINCIE MAAKT VOORUITGANG MOGELIJK

Nederland klimt langzaam uit het economische dal. We hebben een aantal moeilijke jaren achter de rug. En hoewel het gelukkig weer wat beter gaat, overheerst voor veel mensen nog steeds een gevoel van onzekerheid. De PvdA Noord-Holland wil dat alle 2.740.442 inwoners van de provincie Noord-Holland de komende vier jaar een stap vooruit kunnen zetten. Of je nu in Bergen woont of in Amsterdam West, succesvol ondernemer bent of op zoek naar een baan, naar de moskee gaat of naar de kerk – of naar geen van beide.

Dat lukt alleen als we samen optrekken. Wij geloven in de kracht van gemeenschappen.

Samen kunnen we in dorpen en steden bergen verzetten. Maar wie iets van gemeenschappen verwacht, zal ook in gemeenschappen moeten investeren. Randvoorwaarde voor een levendige gemeenschap is immers dat deze bereikbaar is, dat er werk is voor iedereen en je er op prettige wijze kunt wonen. Het creëren van deze randvoorwaarden zien wij als belangrijkste taak van de provincie.

Daarom strijdt de PvdA in Noord-Holland voor eerlijk delen, voldoende werk en een duurzame economie. Voor betaalbare woningen. Voor leefbare dorpen en steden, ook als deze door vergrijzing soms kleiner worden. Daarom maken we ons sterk voor een levendige culturele sector, een open landschap, voor iedereen toegankelijke natuur en duurzaam gebruik van onze spaarzame ruimte.

De PvdA wil dat de provincie mensen het initiatief niet uit handen neemt, maar vooruitgang mogelijk maakt. Hierbij gaan we zuinig en verantwoord om met wat we samen hebben, en spreken we iedereen die dit niet doet hier op aan.

De provincie heeft soms de naam wat verder van mensen af te staan. Voor een deel is dit onvermijdelijk: provincies hebben nu eenmaal een andere rol dan gemeenten. Maar ook stille krachten op de achtergrond kunnen het verschil maken. Wij willen dat de provincie samen met iedereen die vooruit wil werkt aan een beter, eerlijker en mooier Noord Holland waar je mag zijn wie je bent en kunt worden wat je wil.

1. WERK

De PvdA zet zich in voor iedereen aan het werk – of het nu op gemeentelijk, landelijk, Europees of provinciaal niveau is. De inwoners van Noord-Holland zijn de afgelopen jaren fors geraakt door de crisis. Jongeren en ouderen, hoog- en laagopgeleiden zaten ondanks opleiding en ervaring werkloos thuis. De PvdA Noord-Holland vindt dat de provincie samen met gemeenten werkgevers- en werknemersorganisaties en opleidingsinstituten de verantwoordelijkheid heeft om naar praktische en werkbare oplossingen te zoeken. De werk- en woonomstandigheden van Oost-Europese arbeidsmigranten moeten gelijkwaardig zijn aan die van Nederlandse werknemers.

1.1 WE HELPEN NOORD-HOLLAND AAN HET WERK

Werkloosheid is slecht voor Noord-Holland. Hoe langer mensen werkloos thuis zitten, hoe moeilijker het wordt om deel te nemen aan de maatschappij. Dit geldt voor ouderen die door hun leeftijd niet meer ‘aantrekkelijk’ zijn voor werkgevers. En dit geldt voor jongeren die geen baan of stageplek kunnen vinden, waardoor ze een valse start maken op de arbeidsmarkt. De provincie mag daarbij niet werkloos toekijken. De PvdA wil dat de provincie, als aanjager van de regionale economie, stuurt op initiatieven die heel Noord-Holland duurzaam aan het werk gaan helpen. Dat doen we niet alleen, maar samen met gemeenten en met het bedrijfsleven.

WAT GAAN WE DOEN:

- 1.1.1 **We benoemen een provinciale werkambassadeur die zich gaat inzetten voor meer banen, een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en volop stage- en leerwerkplekken, onder andere door de invoering van Social Return.**

1.2 WE LATEN HET ONDERWIJS BETER AANSLUITEN OP DE ARBEIDSMARKT

De stijgende werkloosheid ging de afgelopen jaren gepaard met een stijgend aantal banen in Noord-Holland. Dit lijkt met elkaar in tegenspraak: als er zoveel banen zijn, waarom zijn er dan zoveel Noord-Hollanders werkloos? Belangrijke oorzaak is de slechte aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. ‘Werk, werk, werk’ betekent daarom in het geval van Noord-Holland niet alleen maar ‘meer banen’, maar ook: betere aansluiting van opleiding en ervaring op het arbeidsaanbod, hogere startkwalificaties, meer mogelijkheden tot omscholing, het bestrijden van schooluitval en meer stage- en leerwerkplekken. De aansluiting van het topsectorenbeleid op het MBO en HBO moet veel beter worden.

WAT GAAN WE DOEN:

- 1.2.1 **De provincie gaat in samenwerking met vakbonden en het bedrijfsleven onderwijsvouchers financieren, waarmee werknemers uit krimpsectoren zich kunnen laten om- of bijscholen**
- 1.2.2 **Er komt één stagebank voor heel Noord-Holland, zodat jongeren makkelijker een stage- of leerwerkplek vinden.**
- 1.2.3 **De provinciale werkambassadeur gaat actief met bedrijven, gemeenten en verbonden partijen in gesprek om meer stageplaatsen en leerwerkplekken te realiseren. Richtlijn hierbij is 1 stageplek per 20 werknemers.**
- 1.2.4 **De provincie brengt in samenwerking met partners jaarlijks de regionale arbeidsvraag in kaart en maakt in de arbeidsmarktregio's afspraken over stimuleringsmaatregelen gericht op betere afstemming van vraag en aanbod.**

1.3 WE PAKKEN JEUGDWERKLOOSHEID AAN

Het bestrijden van jeugdwerkloosheid is voor de PvdA een absolute prioriteit. In Amsterdam is 24% van de jonge beroepsbevolking werkloos. Onder allochtone Amsterdamse jongeren is de werkloosheid zelfs 38%. Landelijk is de jeugdwerkloosheid in het tweede kwartaal van 2014 vastgesteld op 13%. Voor de PvdA is dit absoluut onaanvaardbaar. Jongeren horen kansen te krijgen en zichzelf te ontwikkelen, niet thuis te zitten. Dit is voor de toekomst van deze jongeren zelf, maar ook voor de toekomst van onze regionale economie van groot belang.

WAT GAAN WE DOEN:

- 1.3.1 **Tenminste 200 jongeren uit de jeugdzorg worden de komende jaren met hulp van de provincie begeleid naar een baan.**
- 1.3.2 **Meer Amsterdamse jongeren leren en werken op de plaatsen waar werkgelegenheid is, zoals op Schiphol en in de haven.**

- 1.3.3 De provincie investeert in (virtuele) campussen met een focus op de Noord-Hollandse topsectoren, waarin bedrijfsleven, overheid, het MKB en het beroepsonderwijs samenwerken.
- 1.3.4 De provincie blijft technisch onderwijs in het project Techno-Challenge faciliteren en stimuleren.

1.4 WE VOEREN SOCIAL RETURN IN

Social Return houdt in dat we van bedrijven, die diensten leveren en van gemeenschapsgeld worden betaald, vragen om in ruil daarvoor iets terug te doen voor diezelfde gemeenschap. Bijvoorbeeld door stages en leerwerkplekken te creëren, of door werk te bieden aan kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt – waarbij steeds gezocht wordt naar manieren om te voorkomen dat verdringen van reguliere arbeid optreedt. Op initiatief van de PvdA is de provincie in 2014 drie pilots gestart met Social Return. Wat de PvdA betreft wordt Social Return vanaf 2015 zo snel mogelijk ingevoerd. De PvdA wil dat de provincie bij al haar eigen activiteiten en bij elke inkoopopdracht of aanbesteding Social Return toepast of als voorwaarde opneemt. Sociaal aanbesteden gaat verder dan het creëren van arbeidsplaatsen, stage- en leerwerkplekken alleen. Ook goed werkgeverschap is een aanbestedingsvoorwaarde. Schijnconstructies rondom ZZP'ers en werknemers uit het buitenland willen we niet in Noord-Holland.

WAT GAAN WE DOEN:

- 1.4.1 In het provinciaal aanbestedings- en inkoopbeleid wordt als standaard opgenomen dat minimaal 5% van de aanneemsom moet worden ingezet voor nieuwe werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt. Ook goed werkgeverschap wordt een aanbestedingsvoorwaarde.
- 1.4.2 De provincie gunt bij aanbestedingen geen opdrachten meer aan partijen die niet tenminste 1 stageplek per 50 werknemers bieden.
- 1.4.3 De provinciale werkbambassadeur stimuleert grote en kleine partners om Social Return eveneens te implementeren.
- 1.4.4 De provincie creëert als werkgever werkplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

1.5 WE KOESTEREN EN VERSTERKEN DE ECONOMISCHE KRACHT VAN NOORD-HOLLAND

Noord-Holland is een economisch krachtige provincie, waar ruim 1,2 miljoen van onze 2,7 miljoen inwoners werkzaam zijn. Belangrijke economische drijver is de Metropoolregio Amsterdam, met de zeesluis, het Noordzeekanaalgebied, de haven, Schiphol, de Zuidas en Amsterdam als broedplaats van de creatieve industrie en de ICT-sector. Ook internationaal gezien is Amsterdam een factor van betekenis. Het toerisme in Amsterdam zorgt voor ruim 100.000 banen en een jaarlijkse omzet van meer dan 10 miljard. Sterke economische drijvers in Noord-Holland zijn verder de agribusiness in de Kop (zaadveredeling, groente- en fruitteelt, bollen en zuivel), de offshore-industrie in Den Helder, de sierteeltsector (Greenport) in Aalsmeer, het mediacentrum in Hilversum, de visserij in IJmuiden, Den Helder, Den Oever, Enkhuizen en Volendam, de isotopenproductie in Petten, de foodindustrie in Zaanstad en het Amsterdam Science Park in Amsterdam. Ook op het gebied van (groene) energieproductie en life sciences is er veel economische activiteit in Noord-Holland en binnenkort wordt Middenmeer met de komst van Microsoft een ICT-hub. Een provinciale visie op detailhandel moet worden opgesteld en hier moet uitvoering aan worden gegeven. De provincie moet alle ruimtelijke instrumenten die zij tot haar beschikking heeft gebruiken om werk te maken van een robuuste, toekomstbestendige detailhandelstructuur.

WAT GAAN WE DOEN:

- 1.5.1 De PvdA wil de aanpak Topsectorenbeleid in Noord-Holland voortzetten. Zo stimuleren we ondernemerschap en innovaties op de terreinen waar Noord-Holland sterk in is (Agri & Food, ICT, Creatieve Industrie, Energie en Life Sciences & Health). De aansluiting met het MBO en HBO moet beter.
- 1.5.2 We monitoren de ontwikkelingen rond isotopenproductie. De nieuwe Pallasreactor in Petten komt er alleen als er een sluitende businesscase ligt waarbij de provincie haar totale investering terug ontvangt.
- 1.5.3 De toeristische verbinding tussen Amsterdam en de omliggende regio wordt versterkt zodat ook de regio nog meer mee profiteert van de aantrekkingskracht van Amsterdam.

1.6 WE BENUTTEN KANSEN IN EUROPA

Om Noord-Holland economisch verder te helpen moeten we onze blik ook op Europa richten. Europa voert een actief onderzoeks- en innovatiebeleid: in de periode 2014-2020 wordt hier € 80 miljard voor uitgetrokken. Hier liggen voor Noord-Holland volop kansen, maar dan zal er wel beter en effectiever moeten

worden samengewerkt tussen kennisinstellingen onderling en in relatie tot ondernemers en overheden. Nu is die samenwerking nog te stroperig, waardoor we de kansen die Europa biedt dreigen mis te lopen.

WAT GAAN WE DOEN:

- 1.6.1 We zetten in op betere en effectievere samenwerking met kennisinstellingen en ondernemers, om de kansen die Europa biedt op het gebied van innovatie maximaal te benutten.

1.7 WE INVESTEREN IN CULTUUR

De aanwezigheid van cultuur zorgt voor een goed vestigingsklimaat in onze provincie. Het rijke Noord-Hollandse cultuuraanbod zorgt ervoor dat mensen hier willen wonen, werken en recreëren. Dit maakt het voor bedrijven aantrekkelijk om zich hier te vestigen. Investeren in de culturele waarde van onze provincie creëert met andere woorden een grote economische spin-off. Noord-Holland kent vele prachtige musea, monumenten en cultuurlandschappen die zonder provinciale bijdrage niet gehandhaafd zouden kunnen worden. De PvdA vindt dat de provincie ook na 2015 moet blijven bijdragen aan het in stand houden van kleine en grote musea, cultuureducatie, het onderhouden en toegankelijk maken van cultuurlandschappen, restauratie en herbestemming van monumenten en het stimuleren van toerisme. In samenwerking met gemeenten en instellingen binnen en buiten de cultuur- en erfgoedsector denkt de provincie mee, verbindt initiatieven en deelt kennis. Ook blijft de provincie zich inspannen om Europese gelden te verwerven voor Noord-Hollandse cultuur en erfgoed. Zo houden we ons cultureel erfgoed levend en stimuleren we tegelijkertijd onze regionale economie.

WAT GAAN WE DOEN:

- 1.7.1 De provincie investeert ook na 2015 in cultuur. Op de huidige uitgaven voor cultuur wordt niet bezuinigd.
- 1.7.2 Samen met gemeenten en instellingen wordt gewerkt aan een goede spreiding van culturele voorzieningen in de provincie en een sterke culturele infrastructuur.
- 1.7.3 Bij aanbestedingen van grote infrastructuurprojecten stimuleren we dat een bepaald percentage van de aanneemsom vrijgemaakt wordt voor toegepaste kunst.
- 1.7.4 Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK) moet blijven bestaan, ook na 2015.

2. NATUUR EN MILIEU

Natuur en milieu zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Mooie natuur en een schone leefomgeving zijn belangrijk voor de gezondheid van onze inwoners. Daarnaast is natuur ook van maatschappelijke en economische waarde, bijvoorbeeld voor het woon- en vestigingsklimaat in onze provincie. De PvdA vindt het een goede ontwikkeling dat de regie over natuurgebieden nu voor het grootste deel bij de provincie ligt. Wel moet er goede afstemming blijven plaatsvinden met het Rijk, gemeenten en waterschappen – want natuur houdt zich niet aan bestuurlijke grenzen.

2.1 WE REALISEREN MAXIMALE RUIMTE VOOR NATUUR

In het Natuurpact hebben de provincies met het rijk afgesproken om tot 2027 80.000 hectare natuur in te richten – het Nationaal Natuur Netwerk (NNN, voorheen EHS). Voor Noord-Holland betekent dit dat we de komende 12 jaar ongeveer 7000 hectare natuur moeten realiseren. Voor de PvdA is dit de ondergrens en wordt in Noord-Holland maximale ruimte gemaakt voor natuur.

Iedereen kan vanaf 2014 een stuk natuurgrond bemachtigen. Wat de PvdA betreft wordt natuur niet aan de hoogste bieder verkocht, maar wordt goed gekeken of de aspirant-eigenaar in staat is om het nodige onderhoud te plegen. Ook moet worden voorkomen dat de toegankelijkheid van natuurgebieden onder druk komt te staan door bijvoorbeeld toegangsheffingen, want natuur is en blijft van iedereen. Momenteel worden natuur- en cultuurlandschappen in onze provincie voor een groot deel onderhouden door meer dan 6.000 vrijwilligers. Groenbeleid is een kerntaak van de provincie, daar horen deze vrijwilligers bij. De PvdA wil dat organisaties die aan natuur- en milieubeheer doen blijvend in staat worden gesteld om hun belangrijke werk te verrichten.

WAT GAAN WE DOEN:

- 2.1.1 De Ecologische Hoofd Structuur (EHS) inclusief de noodzakelijke ecologische verbindingen wordt zo snel mogelijk afgerond.
- 2.1.2 Beleid voor Natura 2000 gebieden wordt in de komende periode vastgesteld en direct vertaald in de Provinciale Omgevingsvisie.
- 2.1.3 De realisatie van de EHS en het NNN mag niet gehinderd worden door het provinciale grondbeleid.
- 2.1.4 De provincie blijft het natuur- en landschapsbeheer wat door vrijwilligers en natuurbeschermingsorganisaties verricht wordt financieel ondersteunen.
- 2.1.5 Alleen onder strikte voorwaarden, zoals geen versnippering van natuurgebieden, zekerheid van goed beheer, en blijvende toegankelijkheid voor iedereen, kan natuur door de provincie aan private partijen worden verkocht.

2.2 WE VERDUURZAMEN DE LANDBOUW

Landbouw wordt vaak als een bedreiging gezien voor natuur en milieu. Vermesting en verdroging - veroorzaakt door landbouw - zijn de grootste veroorzakers van het uitsterven van soorten in Nederland. Landbouw hoort echter van oudsher bij Noord-Holland en is een belangrijke bron van werkgelegenheid. De PvdA vindt daarom dat er ruimte moet zijn voor de landbouw om zich te ontwikkelen, op voorwaarde dat hierbij geen schade wordt toegebracht aan natuur en milieu. De PvdA zet daarom in op duurzame landbouwontwikkeling en vergroening van het platteland, waarbij agrariërs worden gestimuleerd om natuur- en milieuvriendelijk te werken. Wat de PvdA betreft stuurt de provincie hierbij zoveel mogelijk op resultaat en niet specifiek op methode - er moet ruimte zijn voor innovatie. Tegen agrariërs die milieuvriendelijk werken moet de provincie handhavend optreden. De vraag naar biologisch voedsel neemt sinds een aantal jaar sterk toe. De PvdA wil de opkomst van biologische landbouw stimuleren. Meer biologische landbouw levert naast gezond voedsel en een schone leefomgeving ook werkgelegenheid op. Dit betekent echter wel dat er meer biologisch landbouwareaal bij moet komen. Ook zijn er steeds meer mensen in steden en dorpen die hun eigen voedsel willen verbouwen. Hier moet ruimte voor zijn in Noord-Holland.

WAT GAAN WE DOEN:

- 2.2.1 Het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de landbouw en met name in de bloembollenteelt wordt teruggedrongen. Er komen spuitvrije zones langs akkerbouwgebieden.
- 2.2.2 In overleg met projectontwikkelaars, natuurbeheerorganisaties en gemeenten kijkt de provincie waar meer biologisch landbouwareaal gerealiseerd kan worden.
- 2.2.3 De PvdA wil dat 10% van het landbouwareaal in 2020 gebruikt wordt voor biologische landbouw.
- 2.2.4 De provincie past ecologisch berm- en slootbeheer toe in Noord-Holland. Het bermbeheer wordt gezamenlijk aanbesteed met gemeenten en waterschappen; dit voorkomt dubbel werk en dubbele

kosten.

- 2.2.5 Landschapselementen van cultuurhistorische waarde moeten beschermd blijven. Grondeigenaren en natuurbeschermingsorganisaties die zich hiervoor inzetten worden ondersteund door de provincie.
- 2.2.6 De functie van een gebied zal het waterpeil moeten volgen. Waar nodig zal de landbouw om moeten schakelen naar nattere vormen.

2.3 WE VERBETEREN DE LUCHTKWALITEIT

De luchtkwaliteit in met name de IJmond, Amsterdam en het gebied rond Schiphol voldoet momenteel nauwelijks aan de Europese normen. Terecht maken bewoners zich zorgen over de luchtverontreiniging door verkeer en grote bedrijven. Wanneer de economie weer aantrekt bestaat het risico dat de luchtkwaliteit weer verder verslechtert. De PvdA heeft de afgelopen vier jaar laten zien dat de luchtkwaliteit verbetert kan worden door coalities te vormen met het bedrijfsleven, gemeenten, bewoners en milieuoorganisaties. De PvdA vindt dat de provincie zich ook de komende jaren tot het uiterste moet blijven inspannen om grote bedrijven te bewegen minder vervuilende stoffen uit te stoten. Ook moeten snel praktische maatregelen worden genomen op de plekken waar het erg slecht gesteld is met de luchtkwaliteit.

WAT GAAN WE DOEN:

- 2.3.1 Er komt een smogalarm in Noord-Holland, waarbij lage maximumsnelheden gaan gelden op plekken met een slechte tot zeer slechte luchtkwaliteit;
- 2.3.2 De aanpak om de uitstoot van stikstof bij de bron terug te dringen (PAS) wordt voortgezet.
- 2.3.3 Om luchtvervuiling door (op diesel varende) cruiseschepen te verminderen wordt er in de Noord-Hollandse binnenhavens groene walstroom gerealiseerd.
- 2.3.4 De maximumsnelheid op de ring A10 West blijft 80 km/u.
- 2.3.5 Momenteel zijn er 1.000 oplaadpunten voor elektrische auto's in Noord-Holland, in 2020 is dit aantal verdubbeld. Zo stimuleren we de aanschaf en het gebruik van schone, elektrische auto's.
- 2.3.6 Als het in het kader van het OV-knooppuntenbeleid nodig is, wordt de maximumsnelheid op de A22 teruggebracht naar 80 km per uur.

2.4 WE BEPERKEN OVERLAST ROND SCHIPHOL

Schiphol is belangrijk voor de Nederlandse en de regionale economie en werkgelegenheid, als internationaal knooppunt en voor het vestigingsklimaat in onze provincie. Daar staan milieukosten, geluidshinder en maatschappelijke kosten (investeringen in bereikbaarheid, het niet kunnen bebouwen van grote gebieden) tegenover. Het is zaak om een goede balans te vinden tussen de belangen van Schiphol en de belangen van bewoners die rond Schiphol wonen. De PvdA wil daarom dat de stem van de bewoners in de nieuwe Omgevingsraad Schiphol (ORS) goed gehoord gaat worden in de komende periode. Het nieuwe geluidsstelsel moet ervoor zorgen dat 10% minder mensen in 2020 ernstig last hebben van het geluid van vliegtuigen. De PvdA Noord-Holland gaat scherp in de gaten houden of het nieuwe stelsel ook daadwerkelijk tot verbeteringen leidt en pleit daarbij voor minder nachtvluchten. Ondertussen blijft de provincie samen met het Rijk en Schiphol investeren in de leefbaarheid rond de luchthaven. Wat de PvdA betreft wordt in de nieuwe Statenperiode de luchthaven Lelystad in gebruik genomen.

WAT GAAN WE DOEN:

- 2.4.1 In de nieuwe Omgevingsraad Schiphol worden bewoners en gemeenten goed vertegenwoordigd en de Omgevingsraad wordt zorgvuldig en tijdig betrokken bij besluitvormingsprocessen.
- 2.4.2 De provincie blijft samen met het Rijk en Schiphol investeren in leefbaarheid rond de luchthaven middels de Stichting Leefomgeving Schiphol.
- 2.4.3 Wij zetten alles op alles om ervoor te zorgen dat Luchthaven Lelystad in de nieuwe Statenperiode in gebruik genomen wordt.
- 2.4.4 Het nieuwe aan- en uitvliegstelsel moet ervoor zorgen dat het aantal ernstig gehinderden met 10% afneemt.

2.5 WE STREVEN NAAR EEN CIRCULAIRE ECONOMIE

Jaarlijks wordt er per inwoner in Nederland circa 1 ton afval geproduceerd. De PvdA Noord-Holland is voor het zoveel mogelijk scheiden van afval, zodat materialen hergebruikt kunnen worden. Of afval scheiden thuis gebeurt of bij het afvalverwerkingsbedrijf is van ondergeschikt belang: scheiding is een middel, het doel is zo veel mogelijk hergebruik. Zo ontstaat een circulaire economie, zijn minder schaarse grondstoffen nodig en wordt de afvalberg die verbrand moet worden steeds kleiner. Plasticvervuiling in de zee, in

rivieren en in meren is een snel groeiend en onvoldoende erkend milieuprobleem. In samenwerking met betrokken overheden en organisaties wil de PvdA Noord-Holland de komende jaren komen tot vermindering van zowel plastic afvalstoffen als het wegsijpelen van nano- en microdeeltjes plastic naar de zee en onze binnenwateren.

De bodemkwaliteit in Noord-Holland laat vaak nog te wensen over. De bodem is op veel plekken zo vuil dat sanering nodig is. Een belangrijke taak van de provincie is het saneren van oude afvalstortplaatsen. Ook in de komende periode moet dit worden voortgezet.

WAT GAAN WE DOEN:

- 2.5.1 In 2050 zijn alle afvalstortplaatsen in Noord-Holland uitsluitend gereserveerd voor afval wat niet kan worden gerecycled of waar geen materiaal meer uit kan worden teruggewonnen.
- 2.5.2 In samenwerking met gemeenten, Rijkswaterstaat, de waterschappen en betrokken organisaties stelt de provincie een actieplan op om plasticvervuiling in de Noord-Hollandse wateren tegen te gaan en aan te pakken.
- 2.5.3 De provincie gaat door met asbestsanering en het saneren van bedrijventerreinen, waterbodems en voormalige stortplaatsen. De stortplaatsen die voor vervuiling van het grondwater zorgen krijgen hierbij voorrang.
- 2.5.4 Warmte uit afvalcentrales en rioolzuiveringsinstallaties wordt gebruikt voor het verwarmen van Noord-Hollandse huizen en bedrijven.

2.6 WE ZORGEN VOOR SCHOON EN VEILIG WATER

Schoon water is van levensbelang. In samenwerking met het Rijk en de waterschappen zorgt de provincie voor schoon grond-, drink- en zwemwater. De PvdA vindt het belangrijk dat het zuiveren van ons drinkwater zoveel mogelijk op een duurzame manier gebeurt. De effecten van medicijnresten en resistente bacteriën in ons drinkwater is een probleem wat de komende jaren aandacht verdient. We brengen in kaart hoe en op welke schaal medicijnresten en bacteriën van invloed zijn op onze drinkwaterbronnen (opper-vlakte- en grondwater). Ook zal onderzoek naar de nutriëntenbelasting in zwemwater worden gestimuleerd, zodat blauwalg in hete zomers minder zal voorkomen. Bescherming tegen water is eveneens van groot belang. Zeker in een provincie als Noord-Holland, die aan bijna alle kanten omringd wordt door water. In het licht van de zich snel voltrekkende klimaatveranderingen wordt dit alleen maar urgenter. Dit betekent dat we de dijken sterk houden en we de bodem niet verder laten zakken. Het zou goed zijn als de waterschappen nauwer gaan samenwerken met natuurorganisaties en de recreatieschappen, bijvoorbeeld op het terrein van beheer, educatie en het aanleggen van fiets- en wandelroutes.

WAT GAAN WE DOEN:

- 2.6.1 Goede zwemwaterlocaties zijn voor iedere Noord-Hollander ook op de fiets te bereiken.
- 2.6.2 Drinkwater is en blijft een publieke nutsvoorziening.
- 2.6.3 Dijkverbetering gebeurt 'zacht waar het kan en hard waar het moet'. Er wordt zoveel mogelijk gezocht naar zandige, natuurlijk vormen van dijkversterking.
- 2.6.4 Bodemdaling wordt tegengegaan door duidelijke keuzes te maken waar natuur, waar verstedelijking en waar landbouw is.
- 2.6.5 We nemen maatregelen om belemmering voor doorvaart in het Markermeer weg te nemen.

3. MOBILITEIT

Verantwoordelijkheid voor wegen en openbaar vervoer is en blijft een van de kerntaken van de provincie. Om deel te kunnen nemen aan de arbeidsmarkt en het sociale leven is de mogelijkheid om je te kunnen verplaatsen essentieel. De PvdA vindt mobiliteit daarom een recht van iedereen. Goede bereikbaarheid van zowel de steden als het platteland is daarnaast vitaal voor de Noord-Hollandse economie. Bereikbaarheid mag echter niet ten koste gaan van het milieu. De PvdA heeft daarom de ambitie om de komende periode te blijven investeren in het openbaar vervoer en alternatieve, duurzame vormen van vervoer, zoals vervoer over water.

3.1 WE ZIJN KLAAR MET ASFALT

De afgelopen jaren zijn op kosten van onze inwoners vele miljoenen uitgetrokken voor wegeaanleg in Noord-Holland, zoals voor de aanleg van de N201 en de Westfrisiaweg. De komende periode blijft het belangrijk om automobilisten uit de (benzine- of diesel-)auto te krijgen, en in de elektrische auto of het openbaar vervoer. Daarom zet de PvdA niet in op de aanleg van nog meer asfalt. We onderhouden het bestaande wegennet en blijven werken aan de veiligheid, maar er komt geen nieuw asfalt bij tenzij er eerder gemaakte afspraken gelden of het vanuit milieuoogpunt noodzakelijk is. De onderhoudskosten van alle provinciale wegen willen we meer regelen volgens het 'de gebruiker betaalt' principe.

WAT GAAN WE DOEN:

- 3.1.1 Het onderhoud van de provinciale wegen wordt meer bekostigd volgens het 'de gebruiker betaalt' principe, bijvoorbeeld via een verhoging van de opcenten.
- 3.1.2 Bij wegen is het standaard onderhoudsniveau (R) voldoende, bij fietspaden hanteren we daarentegen een bovengemiddeld onderhoudsniveau (R+)
- 3.1.3 We stimuleren het gebruik van alternatieve (biobased) brandstoffen, elektrisch vervoer, openbaar vervoer en fiets.
- 3.1.4 In gang gezette infrastructuurprojecten worden afgemaakt, maar er wordt in de komende periode geen nieuw asfalt meer toegevoegd aan het Noord-Hollandse wegennet tenzij het vanuit milieuoogpunt noodzakelijk is.
- 3.1.5 De provincie stimuleert – ook financieel – het aanleggen van fietssnelwegen, zoals de F200 tussen Haarlem, Halfweg en Amsterdam-West.

3.2 WE WILLEN OV VOOR IEDEREEN EN IEDEREEN IN HET OV

Het beschikbare budget voor openbaar vervoer staat onder druk. Landelijk wordt, om de kosten te drukken gesproken over de invoering van tariefdifferentie, waarbij reizigers in de spits fors meer gaan betalen. De PvdA Noord-Holland is hier tegen, want zo worden forensen en schoolgaande jongeren extra benadeeld. Wij vinden dat het openbaar vervoer te allen tijde toegankelijk en aantrekkelijk moet blijven voor iedereen – of je nu werkt, naar school reist, een museum bezoekt of naar de dagbesteding gaat. Voor ouderen met een smalle beurs moet het openbaar vervoer gratis worden.

WAT GAAN WE DOEN:

- 3.2.1 Er wordt geen spitstarief of andere vormen van tariefdifferentiatie ingevoerd Noord-Holland.
- 3.2.2 Toegankelijkheid van het openbaar vervoer voor kwetsbare groepen in de samenleving is een belangrijk uitgangspunt bij aanbestedingen voor streekvervoer.
- 3.2.3 Het openbaar vervoer wordt gratis voor 65+ minima.
- 3.2.4 Op minder rendabele lijnen worden slimme combinaties gemaakt met belbussen en andere vormen van collectief vervoer om te zorgen dat in heel Noord-Holland goed en betaalbaar openbaar vervoer aanwezig is.
- 3.2.5 Waar mogelijk moet in stedelijke gebieden en kernen met kleinere bussen worden gereden.
- 3.2.6 De provincie zorgt ervoor dat ook in de Vervoersregio Amsterdam bovenstaande punten leidraad voor het beleid zullen zijn.

3.3 WE MAKEN ONS STERK VOOR HOV

De PvdA is een groot voorstander van Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) verbindingen in Noord-Holland. Een aantal Noord-Hollandse steden, zoals Huizen en Velsen, is niet aangesloten op het spoor-netwerk. Een hoogwaardige, snelle busverbinding kan in die gevallen voor betere ontsluiting zorgen. We realiseren ons dat ieder nieuw (H)OV-traject ruimtelijke inpassingsproblemen met zich meebrengt. Hierin maken we zorgvuldige afwegingen, maar uiteindelijk kiezen we voor het belang van het collectief.

WAT GAAN WE DOEN:

- 3.3.1 Toekomstige HOV-projecten worden zorgvuldig afgewogen, hierbij staat het belang van het collectief voorop.
- 3.3.2 De HOV-verbinding tussen Huizen en Hilversum wordt aangelegd op een manier die de ecologische structuur van het te doorsnijden gebied niet te zwaar aantast.

3.4 WE STIMULEREN ALTERNATIEVE VORMEN VAN VERVOER

De afgelopen jaren zijn de particuliere vervoersinitiatieven – al dan niet met steun van gemeenten – als paddestoelen uit de grond gesprongen. Zo zijn er op vele plekken bel- en buurtbussen, en ontstaan er initiatieven als de Hugo Hopper, waarbij vrijwilligers dagelijks een busverbinding verzorgen tussen verschillende wijken in Heerhugowaard. Deze initiatieven ontstaan vanuit een behoefte, en de PvdA is hier dan ook groot voorstander van, mits ze het reguliere werk niet verdringen. Begin 2014 is de Fast Flying Ferry, de hogesnelheidsveerverbinding tussen Amsterdam en Velsen, uit de vaart gehaald. De PvdA ziet echter wel degelijk kansen voor een bootverbinding in het Noordzeekanaalgebied. In de komende periode zetten we daarom in op het realiseren van een nieuwe, rendabele OV-verbinding over water in het NZKG. Deze verbinding is aantrekkelijk voor zowel forensen als toeristen.

WAT GAAN WE DOEN:

- 3.4.1 Particuliere vervoersinitiatieven in Noord-Holland worden gestimuleerd en waar nodig mede mogelijk gemaakt. Voorwaarde hierbij is wel dat hierbij geen verdringing op de arbeidsmarkt optreedt en dat particuliere initiatieven goed aansluiten op bestaande OV-verbindingen.
- 3.4.2 Er komt een nieuwe bootverbinding in het NZKG, die zowel een woon-werk als een recreatieve functie gaat vervullen.

3.5 WE WERKEN AAN GOEDE BEREIKBAARHEID, OOK OP HET PLATTELAND

De Noord-Hollandse steden stromen vol, terwijl het platteland steeds leger wordt. Dit is de realiteit waar we mee te maken hebben, maar tegelijkertijd willen we deze ontwikkeling keren. Het platteland wordt er niet aantrekkelijker op als de bereikbaarheid afneemt. Daarom wil de PvdA onderzoeken of verschillende vervoersvormen geïntegreerd kunnen worden – in ieder geval in de daluren. Bij toekomstige aanbestedingen moet de provincie ervoor zorgen dat stads- en dorpskernen met 3.000 inwoners of meer zeven dagen per week, van 7 uur 's ochtends tot 24 uur 's avonds bereikbaar zijn met het OV. Mochten sommige lijnen echt onrendabel blijken dan moet de provincie in samenwerking met vervoerders en gemeenten zorgen voor goede aansluitingen op andere vormen van vervoer. Maatregelen die meer fietsverkeer mogelijk maken, zoals fietssnelwegen, stimuleren we – met name in steden en van steden naar omliggende dorpen. De aansluiting tussen het streekvervoer en de trein moeten zowel wat tijden betreft als op het gebied van de OV-chipkaart worden verbeterd.

WAT GAAN WE DOEN:

- 3.5.1 Stads- en dorpskernen met meer dan 3.000 inwoners zijn zeven dagen per week van 's ochtends 7.00 uur tot 's avonds 24.00 uur bereikbaar met het openbaar en/of particulier vervoer.
- 3.5.2 Vormen van particulier vervoer die aanvullend zijn worden gestimuleerd.
- 3.5.3 Bus, trein en andere vormen van collectief vervoer worden goed op elkaar afgestemd in Noord-Holland. De provincie neemt de regie en maakt hierover afspraken met streekvervoerders, particuliere vervoerders, gemeenten en de NS.
- 3.5.4 Er komen meer fietssnelwegen in Noord-Holland.
- 3.5.5 We dringen aan op een uitbreiding van het treinnachtnet met de lijn Amsterdam-Haarlem-Alkmaar.

3.6 WE VERDUURZAMEN HET OV

Het past niet meer in deze tijd dat vervoersbedrijven op grote schaal milieuonvriendelijke voertuigen rijden. De PvdA vindt daarom dat streekvervoerders elektrisch of op biogas moeten rijden. Ook het wagenpark van de provincie zelf moet worden verduurzaamd. Bij de aanbesteding van het streekvervoer speelt Social Return een belangrijke rol.

WAT GAAN WE DOEN:

- 3.6.1 Bij aanbesteding van het streekvervoer worden strenge richtlijnen met betrekking tot luchtkwaliteit en uitstoot gehanteerd.
- 3.6.2 Ook het toepassen van Social Return wordt een aanbestedingseis. Goed werkgeverschap behoort

hier ook toe.

- 3.6.3 Het totale wagenpark van de provincie wordt in de komende vier jaar verduurzaamd.

3.7 WE STIMULEREN DE VERVOERSREGIO

Veel vraagstukken en opgaven, waaronder mobiliteit, spelen zich buiten de traditionele grenzen van steden en regio's af. Het belang van de Metropool Regio Amsterdam (MRA) neemt steeds verder toe. De Stads-regio Amsterdam transformeert tot een Vervoersregio, aangevuld met Almere en de rest van Flevoland. In die Vervoersregio mogen Zuid-Kennemerland en de IJmond als vertegenwoordigers van de Westflank van de MRA natuurlijk niet ontbreken.

WAT GAAN WE DOEN:

- 3.7.1 Om de gezamenlijke vraagstukken en opgaven op het gebied van mobiliteit binnen de MRA ter hand te nemen zal de provincie samen met de regio's Zuid-Kennemerland en IJmond zo spoedig mogelijk aansluiten bij de Vervoersregio. De provincie zal tevens de hiervoor aangemerkte geldelijke middelen inbrengen.

4. DUURZAME ENERGIE

De energiebronnen waaruit we decennialang hebben geput en ons milieu mee hebben belast, raken op. De PvdA wil de volgende generatie hier niet mee belasten en wil zo snel mogelijk onafhankelijk worden van fossiele brandstoffen. Vóór 2050 wordt heel Noord-Holland op een duurzame manier van energie voorzien. Om deze doelstelling te bereiken moeten er drie dingen gebeuren. We moeten energie besparen, meer duurzame energie produceren en de resterende fossiele brandstoffen zo efficiënt en spaarzaam mogelijk inzetten. Om deze stappen te realiseren is bewustwording bij alle partijen (overheid, producent en consument) noodzakelijk. Het onlangs afgesloten Nationaal Energie Akkoord (NEA) is een belangrijke eerste stap.

4.1 WE BESCHOUWEN INNOVATIE ALS SLEUTEL NAAR EEN DUURZAME TOEKOMST

Nu de effecten van klimaatverandering merkbaar worden neemt het besef dat onze fossiele brandstoffen niet alleen bijna op zijn, maar onze omgeving ook grote schade toebrengen, toe. Het afgelopen decennium is onder invloed hiervan een enorme innovatiegolf op gang gekomen in de energiesector. Verschillende vormen van duurzame energieproductie – waaronder biobased-, zonne- en windenergie – zijn volop in ontwikkeling. Op dit moment is nog niet met zekerheid te zeggen welke vorm van duurzame energie over twintig jaar het meest rendabel is. We gaan daarom de komende jaren niet wedden op één paard, maar we zetten in op een duurzame energiemix, waarin verschillende duurzame energiebronnen zoals windenergie, zonne-energie en geothermie gecombineerd worden. We stimuleren innovatie, en innovaties zijn leidend bij de keuzes die we maken. De PvdA is tegen boringen naar schaliegas, vloeibaar gemaakt aardgas en experimenten met Thoriumcentrales. Deze dragen niet bij aan een duurzame en fossiele brandstofvrije toekomst.

WAT GAAN WE DOEN:

- 4.1.1 Om Noord-Holland in 2050 geheel van duurzame energie te voorzien zetten we in op verschillende vormen van duurzame energieproductie. Innovatie is leidend bij de keuzes die we maken.
- 4.1.2 In Noord-Holland worden geen (proef-)boringen gedaan naar schaliegas.

4.2 WE GAAN DOOR MET WIND OP LAND

Met windenergie kan een deel van de ambities op het gebied van duurzame energie worden bereikt. In 2020 moeten er in Nederland voor 6.000 megawatt (MW) aan windmolens staan. Anno 2014 staat er nog maar voor 2.700 MW, waarvan 350 MW in Noord-Holland. In 2020 moet dit gestegen zijn naar 685 MW. Wat de toevoeging van die ruim 300 extra MW betreft wil de PvdA het vastgestelde Wind-op-Land beleid voortzetten. Dit betekent dat windmolens alleen in lijnopstelling worden geplaatst op aangewezen locaties, zodat het open landschap behouden blijft. Er moet meer ruimte komen voor turbines op bedrijventerreinen bij gemeenten en particuliere energiecorporaties worden gestimuleerd. Oude, overlastgevende turbines worden in overleg met de eigenaren gesaneerd. Door toepassing van de nieuwste technieken neemt het vermogen toe en wordt er meer energie opgewekt met minder windmolens.

WAT GAAN WE DOEN:

- 4.2.1 In 2020 staan er in Noord-Holland voor 685 MW aan windmolens.
- 4.2.2 In 2020 is het aantal oude, overlastgevende windmolens met minimaal de helft verminderd.
- 4.2.3 We steunen windprojecten in gebieden waar particuliere initiatieven ontstaan die een groot draagvlak onder de bevolking hebben.

4.3 WE ZETTEN MEER IN OP ZONNE-ENERGIE

Voor niets gaat de zon op luidt het gezegde. Ook het omzetten van zonlicht in energie wordt ieder jaar goedkoper. In Noord-Holland heeft de provincie de laatste jaren vooral ingezet op windenergie en in mindere mate op grootschalige productie van zonne-energie. Wat de PvdA betreft komt hier verandering in. Bij nieuwe bouw en het verduurzamen van bestaande bouw wordt toepassing van zonnepanelen de standaard. Subsidie op zonnepanelen is niet langer noodzakelijk, maar informatievoorziening over zonnepanelen wel. De provincie heeft op dit gebied al stappen gezet met de zonatlas, maar blijft scholen, verenigingen en bedrijven actief informeren over de mogelijkheid om over te gaan op zonne-energie. De PvdA is voorstander van de aanleg van zonneweides, bijvoorbeeld op braakliggende industrieterreinen.

WAT GAAN WE DOEN:

- 4.3.1 Zonnepanelen worden standaard toegepast bij nieuwe bouwprojecten en het verduurzamen van

bestaande bouw.

- 4.3.2 Er worden in de komende periode zonneweides aangelegd in Noord-Holland.

4.4 WE STIMULEREN PARTICIPATIE

Draagvlak onder de Noord-Hollandse bevolking is belangrijk om de transitie naar duurzame energie te laten slagen. Draagvlak kan gevonden worden door het collectieve belang aan het individuele te verbinden. Denk hierbij aan het verduurzamen van bestaande bouw en de mogelijkheid om te participeren in wind- en zonneprojecten. De PvdA wil dat de provincie initiatieven van onderop stimuleert, door het Participatiefonds Duurzame Economie ook na 2015 voort te zetten. De afgelopen periode stelde de provincie middels dit fonds 50 miljoen beschikbaar voor duurzaamheidsprojecten – wat de PvdA betreft blijft dit ook de komende periode het geval. Projecten die vanuit het fonds (mede-) worden gefinancierd dienen niet alleen een bijdrage te leveren aan een duurzamer Noord-Holland, maar ook aan de regionale werkgelegenheid.

WAT GAAN WE DOEN:

- 4.4.1 Het Participatiefonds Duurzame Energie wordt in de periode 2015-2019 voortgezet.
- 4.4.2 Dit fonds stimuleert duurzame initiatieven zowel in cash (concrete projecten) als in kind (research & development) en benut de 'energie' van lokale initiatieven maximaal.

4.5 WE BESPAREN ENERGIE

We zijn nog niet zover dat we met duurzame energiebronnen eenzelfde hoeveelheid energie tegen eenzelfde prijs kunnen produceren als met fossiele brandstoffen. Daarom is het van belang dat we naast energieopwekking ook aan energiebesparing doen. Hoe minder energie we gebruiken, hoe minder we immers hoeven te produceren.

WAT GAAN WE DOEN:

- 4.5.1 Er komt een provinciaal energieloket waar burgers terecht kunnen voor informatie over maatregelen die ze kunnen nemen en subsidieregelingen die ze kunnen benutten in het kader van energiebesparing.
- 4.5.2 De provincie spoort Noord-Hollanders actief aan om gebruik te maken van het landelijke Energiebesparingsfonds (300M€).
- 4.5.3 We zetten extra in op energiebesparing in de bebouwde omgeving, door energieneutraal te bouwen en te renoveren en door kantoren en scholen zoveel mogelijk te voorzien van zonnepanelen.
- 4.5.4 We zetten vol energie in op de uitvoering van de Greendeal CO₂.

5. WONEN EN LEEFBAARHEID

Iedereen – jong en oud, rijk en arm - moet prettig in Noord-Holland kunnen wonen, en het vestigingsklimaat moet goed zijn voor bedrijven en ondernemers. Tegelijkertijd wil de PvdA landschappen die cultuurhistorische waarde bezitten beschermen, en ervoor zorgen dat de inwoners van Noord-Holland kunnen blijven genieten van de prachtige natuur die onze provincie rijk is. Hierbij willen we voldoende schone bodem, lucht en drinkwater garanderen, en overlast door licht, geluid of stank beperken. Deze wensen zijn niet zelden in strijd met elkaar. Het duurzaam inpassen in de ruimte van al deze wensen zien wij als één van de belangrijkste opgaven voor de provincie.

5.1 WE ZORGEN DAT IEDEREEN BETAALBAAR KAN WONEN

De PvdA vindt dat er voor de laagste inkomens voldoende sociale huurwoningen van goede kwaliteit moeten zijn. Om die woningen voor deze groep beschikbaar te houden, moet er vlak boven de sociale huurgrens een substantieel aanbod voor de middeninkomens gecreëerd worden. Goede en betaalbare woningen – zowel huur als koop – moeten voor iedereen bereikbaar en beschikbaar zijn, in dorpen en steden, voor ouderen en jongeren. Starters op de Noord-Hollandse woningmarkt verdienen extra aandacht – zij vormen de motor van de woningmarkt. Vooral starters met een middeninkomen hebben het lastig. Zij komen niet in aanmerking voor een sociale huurwoning en worden dus gedwongen om in de vrije sector te huren of een huis te kopen. Betaalbare en aantrekkelijke koop- en huurwoningen zijn er voor deze inkomensgroep echter onvoldoende. Daarom wil de PvdA Noord-Holland dat er, afhankelijk van de behoefte per regio, meer sociaal bereikbare koop- en huurwoningen gebouwd worden in Noord-Holland. Er moet een breed geaccepteerde norm komen voor wat ‘sociaal bereikbaar’ kopen en huren inhoudt. Wat de PvdA betreft kosten sociaal bereikbare koopwoningen niet meer dan 170.000 euro. De prijs van sociaal bereikbare (vrije sector) huurwoningen ligt tussen de 700 en 900 euro per maand. Sociaal bereikbaar houdt ook duurzaam, energiezuinig en waar mogelijk energieneutraal bouwen in. Dat scheelt immers aanzienlijk in de woonlasten. De vergrijzing leidt ertoe dat de woningbehoefte veranderd. Particuliere initiatieven om het wonen voor ouderen vorm te geven worden gesteund.

WAT GAAN WE DOEN:

- 5.1.1 **‘Sociaal bereikbare’ koopwoningen kosten niet meer dan 170.000 euro, sociaal bereikbare huurwoningen tussen de 700 en 900 euro per maand. Bij nieuwbouw- of renovatieprojecten moet minimaal 25% van de woningen sociaal bereikbaar zijn. Hierover maakt de provincie afspraken met gemeenten en projectontwikkelaars.**
- 5.1.2 **Bij renovatie en nieuwbouw is duurzaam, energiezuinig en waar mogelijk energieneutraal bouwen het uitgangspunt en dit moet zichtbaar zijn in de woonlasten.**
- 5.1.3 **Het uitgangspunt bij nieuwe projecten is vraaggestuurd bouwen.**

5.2 WE MAKEN HELDERE KEUZES VOOR BOUWLOCATIES

De provincie heeft een belangrijke coördinerende taak op het gebied van de regionale woningmarkt. De afgelopen jaren heeft dit geresulteerd in heel veel rapporten over de regionale woonbehoefte. Voor 2040 moeten er rond de 200.000 woningen bij worden gebouwd in de Metropoolregio Amsterdam (exclusief de opgave voor Flevoland) om in de woonbehoefte te voorzien. De PvdA wil in 2025 ruim een derde van de woningen die in Noord-Holland gebouwd moeten worden gerealiseerd hebben: rond de 70.000 woningen. De komende vier jaar gaan we daarom niet nog meer papier produceren, maar aan de slag. Met alle locaties die de afgelopen jaren uit de bus zijn gekomen als geschikte bouwlocatie kan de PvdA goed leven, behalve met sommige van de afspraken in het Waterlands Wonen. In dit gebied ligt de laatste groene bufferzone grenzend aan Amsterdam, die willen we behouden. De PvdA wil naast de eerder afgesproken locaties ook het bouwen in de Purmer bezien. Bijvoorbeeld of het mogelijk is om een volwaardige, klimaatbestendige wijk te bouwen inclusief waterberging, recreatiemogelijkheden en handhaving van het Purmerbos.

WAT GAAN WE DOEN:

- 5.2.1 **In 2025 zijn er 70.000 nieuwe woningen gerealiseerd in Noord-Holland.**
- 5.2.2 **De afspraken met het Rijk betreffende Waterlands Wonen worden nader bekeken. Bouwen in de Purmer wordt als mogelijkheid bezien.**
- 5.2.3 **We willen leegstaande bedrijfs- en kantoorgebouwen waar mogelijk bestemmen voor sociale woningbouw**

5.3 WE GAAN BOUWEN ROND OV-KNOOPPUNTEN

De afgelopen periode heeft de PvdA vol ingezet op bouwen rond OV-knooppunten in Noord-Holland. Door woningen te bouwen rond OV-knooppunten bouwen we binnen BBG, houden we het landschap open, maken we optimaal gebruik van bestaande infrastructuur en OV-voorzieningen en ontlasten we het wegennet en daarmee het milieu. Bovendien maken we wonen in West-Friesland, de regio Alkmaar of de Kop van Noord-Holland zo aantrekkelijk voor de forens die in de Metropoolregio werkt. De PvdA wil in 2040 de helft van de woningbouwbehoefte gerealiseerd hebben rond OV-knooppunten.

WAT GAAN WE DOEN:

- 5.3.1 **50% van de Noord-Hollandse woningbouwbehoefte wordt gerealiseerd rond bestaande OV-knooppunten, waarbij bestaande plannen rondom OV-knooppunten binnen BBG voorrang krijgen.**
- 5.3.2 **Er wordt een provinciaal team opgericht die gaat kijken hoe de noodzakelijke gronden verworven kunnen worden.**
- 5.3.3 **We investeren niet in meer asfalt maar in meer en beter openbaar vervoer van en naar de knooppunten.**

5.4 WE SPRINGEN ZORGVULDIG OM MET RUIMTE

De PvdA streeft naar bouwen in en rondom bestaande steden en dorpen, zodat het Noord-Hollandse open landschap zoveel mogelijk intact blijft. Locaties voor nieuwe wijken en bedrijventerreinen komen pas in beeld als de oude ‘op’ zijn. Het saneren van langdurig leegstaande kantoorlocaties, verouderde bedrijventerreinen, winkelpanden, woningen en wijken verdient de voorkeur boven ‘bouwen in de wei’ - ook als dit op de korte termijn duurder is. Waar sprake is van leegstand van kantoren en andere panden wil de provincie stimuleren dat deze in het kader van effectief ruimtegebruik en duurzaamheid, waar mogelijk worden omgebouwd voor huisvesting.

Om het landschap open te houden en verrommeling tegen te gaan vindt de PvdA dat er zoveel mogelijk gebouwd dient te worden binnen bestaand bebouwd gebied (BBG). Kleine kernen moeten echter wel leefbaar blijven. Als nut en noodzaak wordt aangetoond en de Adviescommissie Ruimtelijke Ordening (ARO) positief adviseert mag bij uitzondering ook buiten BBG worden gebouwd. De huidige Provinciale Structuurvisie dient daarbij als uitgangspunt.

WAT GAAN WE DOEN:

- 5.4.1 **Samen met gemeenten, waterschappen, het bedrijfsleven, corporaties, instellingen en burgers wordt een aanvalsplan opgesteld voor de aanpak van leegstaande en verouderde woningen, bedrijventerreinen en maatschappelijk vastgoed.**
- 5.4.2 **Bouwen buiten bestaand bebouwd gebied wordt in principe niet toegestaan, tenzij nut en noodzaak voor bijvoorbeeld de leefbaarheid van kleine kernen wordt aangetoond en de Adviescommissie Ruimtelijke Ordening (ARO) positief adviseert.**

5.5 WE CLUSTEREN BEDRIJVGHEID

Het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving is iets wat permanente aandacht nodig heeft. Hierbij is wat de PvdA betreft een belangrijke taak weggelegd voor het bedrijfsleven. Ons uitgangspunt bij het verlenen van omgevings- en milieuvergunningen aan bedrijven is ‘de gebruiker verbetert’ – zoveel mogelijk, en waar het kan. Bedrijven die duurzaam opereren krijgen een streepje voor bij het verlenen van vergunningen.

Niet grondgebonden bedrijvigheid zoals glastuinbouw en intensieve veehouderij is een belangrijke drager van de provinciale economie. De PvdA vindt clustering van deze activiteiten, zoals op Agriport A7, Alton, het Grootslag en de Greenport Aalsmeer noodzakelijk. Zo beschermen we niet alleen het open landschap maar ook de volksgezondheid, wordt gezamenlijke energieopwekking mogelijk gemaakt, beperken we de verkeers- en stankoverlast en voorkomen we dierziekten. Waar nodig worden regels versoepeld om deze clustering mogelijk te maken. De PvdA vindt dat er meer ruimte moet komen voor functiemenging op bedrijventerreinen en (glas-)tuinbouwgebieden als dit werkgelegenheid creëert en bijdraagt aan verduurzaming van de bedrijvigheid op het terrein.

WAT GAAN WE DOEN:

- 5.5.1 **Bij het verlenen van omgevings- en milieuvergunningen wordt het uitgangspunt ‘de gebruiker verbetert’.**
- 5.5.2 **Bedrijvigheid in het landelijk gebied wordt alleen toegestaan als dit gekoppeld is aan duurzaam gebruik van het gebied.**

- 5.5.3 Bij niet grondgebonden bedrijvigheid zoals bijvoorbeeld glastuinbouw en intensieve veehouderij wordt clustering bevorderd en er wordt meer ruimte gecreëerd voor functiemenging.

5.6 WE BRENGEN RECREATIE DICHTBIJ

De PvdA vindt dat bewoners van steden en dorpen dichtbij huis moeten kunnen recreëren. Hiervoor is een fijnmazig netwerk voor fietsen, wandelen, varen, picknicken en sporten noodzakelijk. Een dergelijk netwerk is goed voor de ontspanning en de gezondheid – en het is goed voor de economie op het platteland. De huidige infrastructuur van meerdere recreatieschappen is inefficiënt en leidt tot trage en stroperige besluitvorming. De PvdA wil in de komende periode bezien of schaalvergroting binnen de recreatieschappen tot versnelling kan leiden.

WAT GAAN WE DOEN:

- 5.6.1 Er komen meer hoogwaardige fietsroutes tussen Noord-Hollandse steden en de omliggende dorpen.
5.6.2 De huidige stroperige besluitvorming binnen de recreatieschappen wordt vervangen door een slagvaardiger en efficiëntere bestuursvorm.

5.7 WE GEBRUIKEN HISTORISCHE MONUMENTEN

Historische gebouwen en landschappen geven Noord-Holland identiteit. Molens, forten, stolpen, dijken, waterwegen en stadsgezichten vormen al eeuwenlang het gezicht van onze provincie. De PvdA beschouwt het als een belangrijke provinciale kerntaak om zorg te dragen voor deze waardevolle en zichtbare overblijfselen van onze geschiedenis. Als we onze monumenten willen behouden moeten we ze een functie geven, openstellen of herbestemmen en Noord-Hollanders de kans geven om een band op te bouwen met hun cultureel erfgoed. Zo garanderen we behoud van onze historie op lange termijn. De PvdA is tevens van mening dat het verhaal uit de Tweede Wereldoorlog over de Atlantikwall niet verloren mag gaan en vindt dat dit erfgoed een plaats verdient binnen het provinciale cultuurbeleid.

WAT GAAN WE DOEN:

- 5.7.1 We stimuleren (her-)gebruik van monumenten, om ze zo op lange termijn te behouden.

5.8 WE HOUDEN HET PLATTELAND LEEFBAAR

De leefbaarheid in Noord-Holland staat onder druk. Steeds meer jonge mensen trekken naar de stad terwijl het platteland leger wordt en vergrijsd. Zorg, onderwijs en openbaar vervoer komen daardoor in het gedrang. De huidige veranderingen in de zorg zijn erop gericht om onze ouderen langer thuis te laten wonen. Dit kan echter alleen als er voldoende voorzieningen zijn. De provincie staat samen met gemeenten voor de belangrijke opgave om het platteland de komende jaren leefbaar te houden. De PvdA wil dit doen door in te zetten op het creëren van duurzame werkgelegenheid in krimpgebieden, te investeren in openbaar vervoer – juist ook naar de kleine kernen, te bouwen rond OV-knooppunten en leegstand aan te pakken. Maar daar houdt de provinciale verantwoordelijkheid wat de PvdA betreft niet op. De provincie moet oog hebben voor wat dorpen en wijken nodig hebben en gemeenschappen helpen om voorzieningen waar behoefte aan is te behouden of op te zetten.

WAT GAAN WE DOEN:

- 5.8.1 In samenwerking met gemeenten wordt een leefbaarheidsfonds opgericht.
5.8.2 Organisaties die een bijdrage leveren aan een vitaler platteland en een verbeterde leefomgeving blijven we ondersteunen.

5.9 WE HEBBEN ÉÉN VISIE OP DE OMGEVING

Bij het inrichten van de omgeving spelen vele facetten en belangen een rol. Het is een kerntaak van de provincie om alle factoren in samenhang te bezien en zorgvuldig tegen elkaar af te wegen, zodat er een duidelijke visie ontstaat op het ruimtelijk beleid. De PvdA is daarom geen voorstander van allerlei afzonderlijke visiedocumenten, maar van één Provinciale Omgevingsvisie. Dit creëert duidelijkheid en voorkomt tegenstrijdigheden.

WAT GAAN WE DOEN:

- 5.9.1 De huidige provinciale visiedocumenten op het gebied van water, verkeer en vervoer, wonen, milieu, natuur en cultuur worden vervangen door één Provinciale Omgevingsvisie.

- 5.9.2 De verordening Ruimte wordt de verordening Omgeving. Hierin wordt alle geldende regelgeving voor burgers, bedrijven en overheden op elkaar afgestemd.

6. BESTUUR EN FINANCIËN

6.1 WE VERSTERKEN INTERPROVINCIALE SAMENWERKING

De superprovincie mag dan voorlopig van de baan zijn, dat geldt zeker niet voor de samenwerking tussen de Randstadprovincies (Utrecht, Flevoland, Noord-Holland en Zuid-Holland). Op tal van terreinen (natuur, water, wonen, veiligheid) wordt al samengewerkt. Wat de PvdA betreft wordt deze samenwerking de komende periode verder geïntensiveerd en uitgebreid naar andere terreinen zoals infrastructuur. De doorcentralisering van taken naar gemeenten en de daarmee samenhangende schaalvergroting op gemeentelijk niveau maken een veranderende rol voor het provinciaal bestuur onvermijdelijk. De komende periode wordt wat de PvdA betreft de discussie gevoerd over welke provinciale taken passen bij deze nieuwe werkelijkheid. Noord-Holland blijft participeren in de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer (RR). Het jaarlijkse onderzoeksprogramma van de RR zal flexibeler van aard worden dan in het verleden het geval was. Hierdoor kunnen korte, actuele onderzoeken uitgevoerd worden.

WAT GAAN WE DOEN:

- 6.1.1 Samenwerking met de overige Randstadprovincies wordt verder geïntensiveerd en uitgebreid.
6.1.2 In het licht van de doordecentralisering van taken naar gemeenten herijken we de rol van het provinciaal bestuur.
6.1.3 Noord-Holland blijft participeren in de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer.

6.2 WE VOELEN ONS BETROKKEN BIJ EUROPA

De PvdA streeft naar een sociaal en democratisch Europa. Daarom willen we dat de provincie haar betrokkenheid bij de verdere ontwikkeling van Europa voortzet en intensiveert. De provincie probeert ook in de komende periode in een vroeg stadium de Europese wet- en regelgeving te beïnvloeden. Indien er investeringsgelden beschikbaar komen uit Europese- of vergelijkbare fondsen, stelt de provincie daarvoor cofinanciering beschikbaar. In Europa wordt gedacht in regio's, en veel Europese activiteiten doet Noord-Holland daarom samen met Flevoland, Utrecht en Zuid-Holland. Samenwerking binnen deze regio is dus voor Noord-Holland van groot belang, want een sterke regio heeft meer positie. De PvdA vindt dat Noord-Holland zich in relatie tot Europa moet richten op de volgende speerpunten: steun aan de regio's (EFRO), kennis & innovatie en het werkgelegenheidsbeleid. De provincie zal desgevraagd een rol spelen in het realiseren van de afspraken die in Europees verband zijn gemaakt over de doelen voor de Europa-2020-strategie. Binnen de uitgangspunten van het provinciaal beleid behartigt Noord-Holland actief de belangen van gemeenten bij Rijk en Europa. Hierbij gaat het niet alleen om het verkrijgen van subsidies uit Europese structuurfondsen, maar ook om Europese- en rijksmaatregelen met betrekking tot ruimtelijke ordening, het waterbeheer, de natuur en het spoor.

WAT GAAN WE DOEN:

- 6.2.1 De provincie probeert in een vroeg stadium de Europese wet- en regelgeving te beïnvloeden vanuit het streven naar een sociaal en democratisch Europa.
6.2.2 Noord-Holland sluit aan bij de werkgelegenheidsinitiatieven die vanuit Europa worden genomen.

6.3 WE STAAN VOOR EEN INTEGER EN EFFICIËNT BESTUUR

De provincie Noord-Holland is niet altijd even positief in het nieuws geweest de afgelopen jaren. Verschillende affaires hebben de provincie met de neus op de feiten gedrukt: integriteit is kennelijk niet altijd vanzelfsprekend. De PvdA heeft zich altijd hard gemaakt voor een integer en transparant bestuur waar de burgers van Noord-Holland blind op kunnen vertrouwen. Op voorstel van de PvdA werd in 2012 onderzoek gedaan naar de bestuurscultuur binnen de provincie. Hieruit bleek gelukkig dat de problemen niet structureel waren. Desalniettemin realiseren we ons dat de gehele provincie als gevolg van affaires uit het verleden nog steeds onder een vergrootglas ligt. Die verantwoordelijkheid voelen we, en we tolereren daarom geen ophef meer rond dure dienstauto's, oneigenlijke beïnvloeding of declaraties. We laten zien dat we geleerd hebben van het verleden en handelen integer, transparant en bescheiden. De PvdA staat verder

voor een toegankelijke werkwijze van de Staten, waarbij burgers maximaal betrokken worden bij het politiek proces, de rollen van PS en GS duidelijk omschreven zijn en het politieke proces efficiënt en doelmatig verloopt.

WAT GAAN WE DOEN:

- 6.3.1 We staan voor een provinciaal bestuur wat integer, transparant en bescheiden handelt.
- 6.3.2 We komen met voorstellen om het functioneren van de Staten efficiënter en voor de burgers transparanter te maken.

6.4 WE BEVORDEREN SAMENWERKING TUSSEN GEMEENTEN

Het lokaal bestuur is volop in beweging. Door de grote decentralisatie van taken (jeugdzorg, WMO, AWBZ), maar ook door de omslag naar de 'participatiemaatschappij'. Daardoor komen de nieuwe raadsleden en hun wethouders voor specifieke nieuwe uitdagingen te staan. Gemeenten krijgen vanaf 2015 nieuwe taken die de schaal van hun eigen grondgebied vaak overschrijden. Er is een proces van regionalisering gaande, waarbij gemeenten worden uitgedaagd om samen invulling te geven aan nieuwe maatschappelijke opgaven op het terrein van het sociaal domein maar ook op het gebied van woningbouw, landbouw en recreatie. Voor de uitvoering van al deze nieuwe taken zijn sterke gemeenten nodig, waarin de noodzakelijk bestuurskracht aanwezig is. De provincie ondersteunt gemeenten bij het vormgeven van de intensieve samenwerking of fusie die nodig is om deze nieuwe uitdagingen aan te kunnen. Uitgangspunt bij fusies is wat de PvdA betreft altijd dat het van onderop moet komen. Voor versterking van het functioneren van gemeenten kan regionale samenwerking zeer nuttig zijn. De provincie bevordert actief de regionale samenwerking tussen gemeenten.

WAT GAAN WE DOEN:

- 6.4.1 Initiatieven tot samenwerking tussen gemeenten en gemeentelijke herindeling ondersteunen we actief door middel van kennisoverdracht en begeleiding.
- 6.4.2 De provincie stimuleert de bestuurskracht van gemeenten om de uitdagingen voor de gemeenten aan te kunnen.

6.5 WE ZORGEN VOOR SOCIALE KWALITEIT EN EEN ZORGVULDIGE JEUGDZORGTRANSITIE

De keuzes die de provincie maakt zijn direct van invloed op de leefomgeving en daarmee op het leven van onze inwoners. De PvdA wil in de komende periode meer aandacht voor de sociale aspecten die aan al deze keuzes kleven. Sociale kwaliteit moet daarom integraal onderdeel gaan uitmaken van alle provinciale plannen. Het kan dan gaan om het organiseren van burgerparticipatie rond de aanleg van een weg, tot het realiseren van een energiecoöperatie, tot het in kaart brengen van de sociale effecten van het opheffen van een buslijn. Vanaf 2015 draagt de provincie de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg formeel over aan gemeenten. Dit betekent echter niet dat we ons niet meer verantwoordelijk voelen. De PvdA vindt dat de provincie de transitie ook na de formele overdracht moet blijven monitoren en waar nodig te hulp moet springen. Hier wordt in ieder geval tot en met 2016 een provinciaal monitoringsteam voor opgericht.

WAT GAAN WE DOEN:

- 6.5.1 Sociale kwaliteit wordt een integraal onderdeel van het provinciaal beleid.
- 6.5.2 De provincie monitort de jeugdzorgtransitie in ieder geval tot en met 2016 en staat met name kleine gemeenten ambtelijk bij waar nodig door samenwerking te stimuleren, partijen te verbinden en kennis en ervaring te delen.

6.6 FINANCIËN

De provincie vervult naast haar kerntaken een aantal belangrijke taken op het gebied van de leefomgeving, regionale economie en cultuurhistorie. In de periode 2011-2015 heeft het college echter een omvangrijk bezuinigingspakket opgesteld van 12 miljoen, waarmee een aantal van deze taken vanaf 2016 dreigen te verdwijnen. De PvdA vindt het belangrijk dat de provincie te allen tijde voldoende middelen behoudt om concrete maatschappelijke problemen op te pakken. Daarom wijst de PvdA het voorgestelde bezuinigingspakket in zijn huidige vorm af. Voor het handhaven van ons beleid ten aanzien van cultuurhistorie, regionale economie, werkgelegenheid, milieubeleid en vrijwilligerswerk in het natuurbeheer is ten minste 6 miljoen structureel nodig.

De PvdA stelt vast dat de provincie de afgelopen jaren honderden miljoenen in de aanleg en het onderhoud van (nieuwe) wegen heeft geïnvesteerd. Dat is betaald met belastinggeld dat door alle Noord-Hollanders is

opgebracht, en daarmee hebben de inwoners van Noord Holland de automobilisten in onze provincie dus fors gesubsidieerd. Dit terwijl de provincie de allerlaagste opcenten op de wegenbelasting van heel Nederland heeft. Als de provincie de opcenten maximaal verhoogd, zonder dat zij de positie van goedkoopste van Nederland verliest, levert dat 6 miljoen op.

De PvdA wil in de komende periode o.a. nieuw beleid ontwikkelen op het gebied van openbaar vervoer, werkgelegenheid en wonen. Het fonds duurzame economie dient ook in de volgende Statenperiode voldoende middelen te hebben. Voor onze ambities ten aanzien van de leefbaarheid van steden en dorpen willen wij een leefbaarheidfonds oprichten.

Wij zien voldoende mogelijkheden om voor deze wensen geld vrij te spelen in de provinciale begroting. In de periode dat de provincie veel geld verkreeg uit de zogenoemde Nuon-gelden zijn voor de besteding daarvan keuzes gemaakt. De PvdA vindt het hoog tijd worden om de nog niet uitgegeven middelen te bezien op nut en noodzaak van de voorgenomen investeringen. Ook is de huidige algemene reserve van de provincie veel te groot: dit is allemaal 'dood geld'. De reserve kan makkelijk van 25% naar 15% worden verlaagd. Tot slot heeft de provincie de afgelopen jaren zo fors in nieuwe wegen geïnvesteerd dat de onderhoudskosten daarvan andere uitgaven wegdrücken. De PvdA pleit voor sober en doelmatig onderhoud en vindt dat dekking hiervoor binnen de begrotingspost mobiliteit zelf gezocht moet worden; niet langer binnen andere posten.

